

Тимчасові правила 1912 р. звільнили волосних суддів від стягнень, що накладалися в адміністративному порядку, і встановили для них дисциплінарну відповідальність (ст. 44) за проступки за посадою та негожу і невідповідну гідності судді поведінку. Дисциплінарне провадження здійснювалося в порядку передбаченому для суддів загальних судів, проте не вищий судом, а мировим з'їздом. Волосні судді в дисциплінарному порядку могли бути піддані: зауваженню, догані, грошовому стягненню до 15 руб. або видаленню від посади (ст. 46).

В свою чергу за вимагання та отримання хабара волосні судді притягувалися до кримінальної відповідальності відповідно до ст. 372-378 Уложення про покарання. Критерієм розмежування адміністративного правопорушення та службового злочину була систематичність протиправних дій. Рішення про відкриття кримінального провадження приймав повітовий з'їзд. Йому передували перевірка скарг сторін і розслідування описаних в них обставин. На підставі зібраної мировим посередником з цього приводу інформації, з'їзд виносив постанову про наявність підстав для притягнення волосного судді до кримінальної відповідальності. Вона направлялася прокурору для складання обвинувального акту та передання за підсудністю. Кримінальні справи про службові злочини волосних суддів розглядали судові палати за участю станових представників.

Стрельникова І.Ю.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
Кримський юридичний інститут,
к.ю.н., асистент кафедри
загальнотеоретичних правових дисциплін

ДЕЯКІ НОВОВВЕДЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ **"ПРО АДВОКАТУРУ ТА АДВОКАТСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ"**

Звинувачувати легше, ніж захищати: легше наносити рани, ніж зціляти їх. Так говорили ще стародавні римляни. І сьогодні ми любимо критикувати більше, ніж хвалити. Це торкається всього: влади, законів, політики тощо. Зокрема, така участь не оминула й нового закону про адвокатуру. Питання реформування адвокатури обговорювалося не перший рік й поділило адвокатську спільноту на два табори: тих, хто виступив за прийняття нового закону, й тих, хто вважав, що старий закон ще не вичерпав усіх своїх можливостей. Незважаючи на досить критичні зауваження до законопроектів, гострі дискусії з найбільш суперечливих питань 5 липня 2012 р. Верховна Рада України ухвалила закон "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" (далі – закон), який набув чинності 15 серпня цього року. Закон містить як нові положення, так і оновлені

старі. Не всі питання, що дискутувалися під час обговорення відповідних законопроектів, знайшли своє відображення в законі. Так, питання уніфікації, тобто злиття адвокатів і юристів, які практикують, залишилося не вирішеним. Але це і не дивно, оскільки компромісного варіанту вирішення порушеного питання (що робити із десятками тисяч людей: усіх зробити адвокатами або залишити без праці?) знайдено не було. Деякі положення закону викликають реакцію "здивування". Наприклад, ч. 2 ст. 6 закону, відповідно до якої адвокатом не може бути особа, яка має непогашену чи незняту в установленому законом порядку судимість за вчинення тяжкого, особливо тяжкого злочину, а також злочину середньої тяжкості, за який призначено покарання у виді позбавлення волі. Якщо повернути свій погляд на історичний шлях розвитку адвокатури, то ми побачимо, що раніше в адвокатуру допускали лише осіб "благородного" походження, а сьогодні – злочинців. Здається, такі крайнощі не на користь адвокатури, якщо ми бажаємо, щоб до неї відносилися з довірою як до високорозвиненого інституту громадянського суспільства.

Слід відзначити, що закон містить не лише сумнівні положення, а й раціональні. Отже, спробуємо визначити позитивні новели "новоспеченого" закону:

- підвищення рівня вимог до кандидатів у адвокати. Зокрема, абсолютно правильним вважаємо запровадження стажування осіб, які бажають набути статусу адвоката. Також у результаті необхідності проходження стажування збільшується, в цілому, й стаж роботи майбутнього адвоката в галузі права з 2 до 2,5 років;

- врегулювання законом порядку набуття статусу адвоката від подання заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту до отримання свідчення про право на заняття адвокатською діяльністю. Зокрема, встановлено строки розгляду кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури заяв про допуск до складення кваліфікаційного іспиту;

- визначення адвоката, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, самозайнятою особою, що узгоджується із Податковим кодексом України. Хоча це не страхує від того, що адвокати не продовжуватиме користуватися "подвійними стандартами", тобто здійснювати адвокатську діяльність, наприклад, через адвокатське об'єднання, і підприємницьку – через реєстрацію в якості фізичної особи-підприємця. Такий стан речей продовжуватиметься до тих пір, доки не буде покращено оподаткування адвокатів через поширення на них права на застосування спрощеної системи оподаткування;

- розкриття такої форми адвокатської діяльності як адвокатське бюро, про яку в законі України "Про адвокатуру"

1992 р. лише згадується;

- встановлення права адвоката на адвокатський запит і обов'язку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, керівників підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, протягом п'яти робочих днів з дня отримання запиту надати адвокату відповідну інформацію, копії документів під загрозою відповідальності за невиконання цього обов'язку;

- запровадження системи органів адвокатського самоврядування;

- визначення особливостей статусу адвоката іноземної держави, який має право здійснювати адвокатську діяльність в Україні.

Отже, як ми бачимо, новий закон про адвокатуру містить певні позитивні моменти, але не всі зміни, які б хотілося бачити, можливо врегулювати лише одним законом про адвокатуру (питання оподаткування, надання правової допомоги лише адвокатами та ін.). Більше того, прийняття нового закону, навіть з найправильнішими нормами, не гарантує професійної, незалежної адвокатури доки в державі панує корупція, хабарництво і правовий нігілізм. Але, сподіваємося, що нововведені й удосконалені старі норми сприятимуть становленню української адвокатури як надійного правозахисного інституту.

Шигаль Д.А.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
доцент кафедри історії держави і права України
і зарубіжних країн

ОСОБЛИВОСТІ ІСТОРИКО-ПРАВОВОГО СИНХРОННОГО ПОРІВНЯННЯ

У методології історії держави і права важливе місце посідає історико-правовий порівняльний метод. Органічно сполучаючи "історичне" і "правове", цей засіб спеціально-наукового пізнання визначає загальний напрямок історико-правового дослідження, а також забезпечує правильну взаємодію загальних і спеціально-наукових методів у процесі наукового дослідження. Крім того, історико-правовий порівняльний метод дає можливість пояснити шляхом історичних порівнянь ті державно-правові явища та процеси, які в силу тих або інших причин залишилися непізнаними.

Як відомо, вивчення конкретних державно-правових явищ може відбуватися шляхом співставлення їх окремих якостей та рис з показниками інших однотипних і одночасних явищ на певному